

Sociale Mobiliteit van Surinamers in Nederland en Surinamers in Suriname

V6.1

Virin Dewki

2558621

Begeleider: Harry Ganzeboom

Tweede beoordelaar: Dimitris Pavlopoulos

Bachelorthesis Opleiding Sociologie

Vrije Universiteit Amsterdam

04-07-2019

Abstract

This study compares the social mobility and status attainment of Surinamese first- and second-generation in The Netherlands (NL), with Dutch natives and Surinamese people in Suriname (SR). To compare these groups, data is used from the International Stratification and Mobility File. This study shows that (both the first- and second-generation) Surinamese in NL are more likely to obtain a higher educational level and occupational status than people in SR. In other words Surinamese in NL have more structural social mobility than people in SR. In the case of relative social mobility, the first- and second generation Surinamese in NL are more educationally mobile than people in SR. The differences in occupational status between these two groups are more ambiguous and are discussed in the paper. In the comparison of Dutch natives with first- and second-generation Surinamese people in NL, most differences found weren't significant and no hard conclusions come out of this study.

Inhoud

Inleiding.....	1
Theorie	2
Sociale mobiliteit	2
OED-Model	3
Methode.....	8
Surveys	8
ISMF-NL	8
ISMF-SR.....	9
Origin-of-migration.....	9
Meting van migratie en statusverwerving	10
Surinamers in de ISMF-NL	10
Surinamers in de ISMF-SR	11
Opleiding	12
Beroepsstatus.....	12
Overige variabelen	12
Geslacht.....	12
Geboortjaar	12
OED Model	13
Resultaten	14
Beschrijving steekproef	14
Multivariate analyse.....	15
Conclusies.....	17
Discussie	19
Literatuur.....	20
Tabellen	23
Syntax	28

Inleiding

Suriname (SR) was tot 1975 een kolonie van het Koninkrijk der Nederlanden. In de jaren voordat Suriname onafhankelijk werd, zijn er veel inwoners van Suriname naar Nederland (NL) gemigreerd. Van 1970 tot 1975 waren dat meer dan 50.000 personen. Na de onafhankelijkheid in 1975 ging de migratie nog door. Nederland wilde vanaf 1980 verplichte visa invoeren voor Surinamers. Voordat die wet van kracht werd, zijn er in een jaar tijd nog zo'n 30.000 Surinamers naar Nederland vertrokken. Alles bijeengenomen zijn in de jaren '70 zo'n 150.000 Surinamers naar Nederland gemigreerd, wat ongeveer een derde van de toenmalige bevolking was (Rath, 2009). Voor de jaren '70 was er ook migratie van Surinamers naar Nederland, maar niet in zulke grote aantallen (Van Niekerk, 2000). In de jaren die volgden na 1981, migreerden minder Surinamers naar Nederland, maar toch zat het aantal jaarlijks rond de 5000. Begin jaren '90 kwamen er jaarlijks zo'n 8000 Surinaamse migranten naar Nederland. Pas vanaf de tweede helft van de jaren '90 ligt het aantal Surinaamse migranten naar Nederland structureel onder de 5000 per jaar (Oudhof & Harmsen, 2011).

In 2018 waren dat er zo'n 350.000 Surinamers in Nederland (CBS, 2019a). Zij behoren daarmee tot één van de grootste migrantengroepen in het land. Van deze 350.000 mensen is de helft zelf vanuit Suriname naar Nederland geëmigreerd (1e generatie), de andere helft zijn de kinderen van deze migranten (2e generatie). Het inwoneraantal in Suriname bedroeg bij de laatste volkstelling in 2012 540.000 (ABS, 2014). Een significant aandeel van alle Surinamers woont in Nederland, waar zij ook weer een grote migrantengroep vormen.

Veel Surinamers die migreerden naar Nederland met de verwachting in Nederland een beter leven te hebben dan in Suriname (voor zichzelf, maar vooral voor hun kinderen). Eerdere onderzoeken naar migranten vergelijken voornamelijk de verschillende migrantengroepen met elkaar. Bijvoorbeeld de vergelijking Surinaamse migranten met Turkse migranten. Dit is echter voor de migranten zelf totaal niet relevant. In eerste instantie is het voor de migranten interessant om te weten of ze het in het bestemmingsland beter hebben dan dat ze het in het oorsprongsland zouden hebben. Daarnaast willen de migranten natuurlijk niet te ver achterlopen op de rest van de bevolking in het bestemmingsland.

Dit onderzoek richt zich op de sociale mobiliteit na de migratie van Suriname naar Nederland. **Heeft de migratie (SR → NL) inderdaad geleid tot meer sociale mobiliteit en een hogere sociale positie?** Om dit te onderzoeken worden de opleidings- en beroepsniveaus en de intergenerationele mobiliteit van de Surinamers in Nederland - met behulp van het OED (Origin Education Destination) model - vergeleken met Surinamers die in Suriname wonen en ook met Nederlandse inwoners met een Nederlandse achtergrond (Hierna: Bakra's¹). Bij intergenerationele mobiliteit gaat het om (A) in

¹ Bakra is het Surinaamse woord voor Nederlanders met een Nederlandse achtergrond. In de Nederlandse taal is er geen kortere omschrijving voor '*Nederlandse inwoners met een Nederlandse achtergrond*'. Voor de lezers van dit paper zou het tamelijk storend zijn als deze groep steeds als '*Nederlanders met een Nederlandse achtergrond*' benoemd zou worden. Voorheen zou deze groep '*autochtone Nederlanders*' genoemd kunnen worden, maar de Nederlandse overheid wilt het gebruik van de termen autochtoon en allochtoon ontmoedigen. Aangezien dit artikel over Surinamers gaat, lijkt het toepasselijk om een Surinaamse term te gebruiken die de groep in één woord omvat en wat bovendien bevorderlijk is voor de lezer.

hoeverre de beroepspositie is verbeterd ten opzichte van ouders (=sociale stijging) en (B) in hoeverre is de beroepspositie van ouders bepalend voor de statusverwerving van hun kinderen (=sociale mobiliteit).

Theorie

Sociale mobiliteit

Onder sociale mobiliteit wordt het verschil in herkomst en bestemming van iemands sociale positie bedoeld. Iemands (huidige) sociale positie (=bestemming) kan anders zijn dan de sociale positie van zijn/haar ouders (=herkomst) en dan wordt gesproken van intergenerationele mobiliteit. Een andere manier om sociale mobiliteit te onderzoeken is door het huidige beroep (=bestemming) en het eerste beroep (=herkomst) van iemand met elkaar te vergelijken. Dit heet intragenerationele mobiliteit. Als de bestemming verschilt van de herkomst, dan is er sprake van sociale mobiliteit. Is de herkomst gelijk aan de bestemming, dan is er sprake van sociale reproductie.

Sociale mobiliteit is op te delen in twee componenten: 1) *Structurele (of collectieve) mobiliteit* en 2) *Relatieve (of individuele) mobiliteit* (McClendon, 1977). Bij structurele sociale mobiliteit wordt er gekeken naar wat de gemiddelde score is van een groep wat betreft hun sociale positie. Individuele mobiliteit is mobiliteit van een individu (relatief) ten opzichte van zijn/haar eigen groep. De structurele ontwikkelingen in de mobiliteit worden daarbij constant gehouden. Wat betreft structurele mobiliteit kan in een groep sociale stijging sociale daling overtreffen en is de vraag vooral hoeveel een groep gemiddeld gestegen of gedaald is. Wat betreft relatieve mobiliteit houden stijging en daling elkaar juist in evenwicht, en gaat de vraag over de sterkte van de samenhang tussen oorsprong en bestemming: in hoeverre bepaalt de oorsprongspositie waar men relatief ten opzichte van de andere terecht komt? Structurele mobiliteit wordt in de aanpak van McClendon afgemeten aan verschil in gemiddelden tussen herkomst en bestemming, relatieve mobiliteit aan sterkte van correlatie tussen herkomst en bestemming.

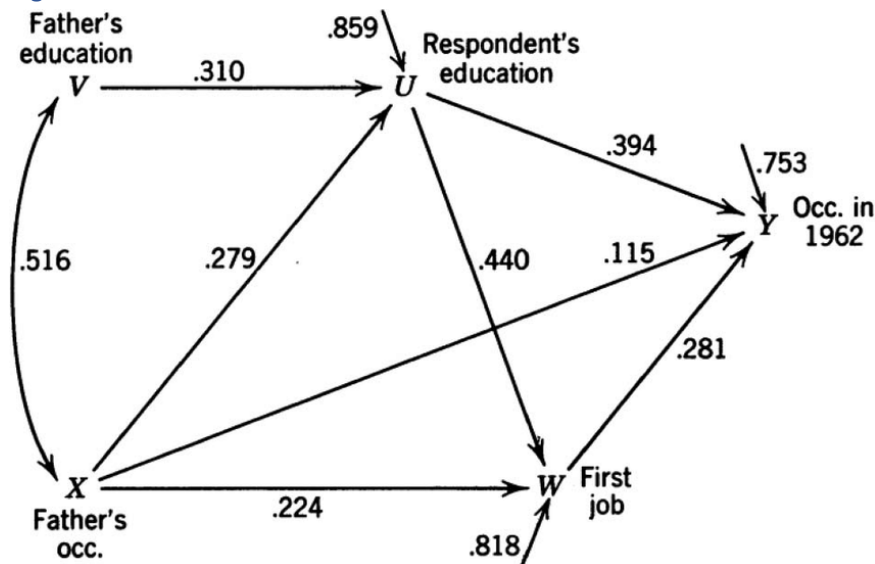
In dit onderzoek wordt de structurele sociale mobiliteit wel beschreven, maar wordt in het bijzonder de relatieve sociale mobiliteit geanalyseerd. Dit is volgens Breen & Jonsson (2005) de meest gebruikelijke manier om met deze componenten van sociale mobiliteit om te gaan. De modellen die aan de basis staan bij het analyseren van de data hebben alleen betrekking op de relatieve mobiliteit (dus correlaties). Het belangrijkste model bij de analyse is het OED-Model; dit model is afgeleid van het statusverwervingsmodel van Blau & Duncan (1967).

Statusverwervingsmodel Blau-Duncan

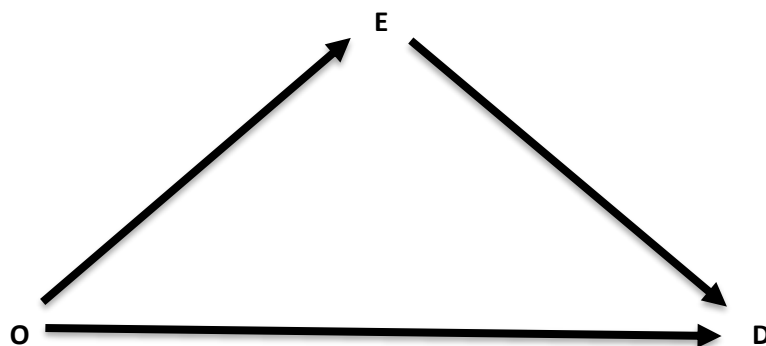
Bij sociale mobiliteit gaat het volgens Blau & Duncan (1967) om de vraag hoe de positie die iemand verwerft in zijn leven, bepaald wordt door zijn/haar toegeschreven positie. Blau & Duncan hebben begin jaren '60 de sociale mobiliteit in de Verenigde Staten in kaart gebracht. Ze onderzochten de correlaties tussen de opleidings- en beroepsniveaus van vaders en hun zonen. In Figuur 1 staat het originele statusverwervingsmodel van Blau & Duncan weergegeven. Er is een direct effect van .224 op het beroep dat de vader uitvoerde en het eerste beroep van zijn zoon. De opleiding van de vader heeft een effect van .310 met de opleiding van de zoon; de beroepsstatus van de vaders heeft .279 effect de opleiding van de zonen. De opleiding en het beroep van de vader zijn even belangrijke voorspellers voor de opleiding van hun zoon(s). Blau & Duncan brachten met het model ook de

intragenerationele mobiliteit in kaart: het effect van eerste beroep op huidige beroep. Het Blau-Duncan Model werd in 1995 vereenvoudigd door Jonsson & Erikson tot het OED Model. Het OED-Model beperkt zich – anders dan het originele statusverwervingsmodel van Blau & Duncan – tot intergenerationele statusverwerving. In Figuur 2 staat het OED-Model.

Figuur 1

Figuur 2

OED-Model

Dit OED-Model is veelgebruikt in stratificatie- en mobiliteitsonderzoek. Zuccotti et al. (2015) hebben dit model al eerder toegepast in de context van internationale migratie. In dit model staat de "O" voor Origin (of oorsprong). O kan op verschillende manieren gedefinieerd worden. Blau & Duncan namen alleen de kenmerken van de vaders mee in hun studie naar mannen in de Verenigde Staten in 1962, maar de opleiding en het beroep van de moeder kunnen er ook in opgenomen worden. "E" in dit model staat voor Education (opleiding) en de "D" staat voor Destination (bestemming). Het totale effect van Origin op Destination wordt gesplitst in twee paden. Ten eerste is er een direct effect, dit is in het OED-Model de lijn die rechtstreeks loopt van O naar D. Dit wordt de *partiële OD-effect* of *directe overdracht* genoemd. Ten tweede is er een indirect effect van Origin op Destination, die via

Education verloopt. Dit indirecte effect bestaat op zijn beurt weer uit twee stappen. De eerste stap loopt van O naar E en de tweede stap loopt van E naar D. Deze twee stappen kunnen verschillend reageren op externe omstandigheden. De verwachtingen hebben daarom betrekking op de twee stappen afzonderlijk én apart op het partiële OD effect. Aan de hand van deze 3 afzonderlijke effecten kan berekend worden wat de totale invloed is van O op D. De berekening ziet er als volgt uit:

$$\text{Totale OD} = \text{Partiële OD} + \text{OE} * \text{ED}.$$

Met behulp van het OED model wordt de sociale mobiliteit van de Surinamers in NL vergeleken met de Surinamers in SR en met Bakra's. De Surinamers in Nederland worden opgesplitst in 1^e generatie en 2^e generatie, omdat deze groepen veel van elkaar verschillen wat betreft statusverwerving: de processen die de sociale mobiliteit verklaren van de 1^e generatie zijn niet dezelfde processen die de sociale mobiliteit van de 2^e generatie verklaren. De volgende vergelijkingen zullen gemaakt worden om uiteindelijk de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden:

1. De 1^e generatie Surinamers in Nederland met de Surinamers in Suriname
2. De 1^e generatie Surinamers met Bakra's
3. De 2^e generatie Surinamers in Nederland met de Surinamers in Suriname
4. De 2^e generatie Surinamers met Bakra's

Ten eerste worden de 1^e generatie Surinamers in Nederland vergeleken met de Surinamers in Suriname. Met andere woorden: de migranten worden vergeleken met de 'achterblijvers'. In het OED-model gaat het hier om het partiële OD effect (het directe effect van Origin op Destination). De invloed van het beroep van de ouders is waarschijnlijk kleiner voor de migranten dan voor de achterblijvers. Dat heeft ermee te maken dat in het geval van de migranten de ouders meestal in het herkomstland achtergebleven zijn. De beroepsstatus van de ouders heeft minder invloed op de beroepsstatus van hun kinderen als ze niet in hetzelfde land zijn dan als ze wel hetzelfde land zijn.

Voor het OE effect moet onderscheid gemaakt worden of iemand zijn diploma in het herkomstland behaald heeft of in het bestemmingsland. Hierbij gaat dezelfde redenering op als bij het OD effect: Als een diploma in het herkomstland behaald is, dan zal de beroepsstatus van de ouders meer invloed hebben op het educatieniveau dan wanneer een diploma in het bestemmingsland is behaald. Als de ouders zelf niet in het bestemmingsland zijn, hebben ze minder invloed op de educatieve vorming van hun kind. Ervan uitgaande dat de 1^e generatie is opgeleid in Suriname, dan hebben zij net als de achterblijvers het sociale mobiliteitsregime van Suriname ervaren en zou er geen verschil moeten zijn tussen deze twee groepen.

Er is echter een mogelijkheid dat de groep Surinamers die migreerde naar Nederland een selectie vormen van de Surinaamse bevolking: ze beschikken bijvoorbeeld over meer geld, behoren tot een invloedrijke familie of hebben een hogere opleiding genoten. Feliciano (2005) liet zien dat migranten naar de Verenigde Staten in de meeste gevallen, qua opleiding, een positieve selectie zijn van de bevolking uit het bestemmingsland. Ook wat betreft Turkse migranten naar Nederland zou er sprake zijn van een positieve selectie. In 2018 hebben Van De Werfhost & Heath selectieve migratie in Europese landen met elkaar vergeleken en hebben daarbij de herkomstlanden afzonderlijk bekeken. Uit hun onderzoek bleek dat de Surinamers (in hun onderzoek Caribbeans genoemd) die naar Nederland gemigreerd zijn een positieve selectie was uit de Surinaamse bevolking. Op basis van

de selectieve migratie theorie is dus te verwachten dat de Surinaamse migranten een hoger opleidingsniveau hebben dan Surinamers in Suriname.

Het effect van opleiding op bestemming (ED) is waarschijnlijk groter bij achterblijvers dan bij migranten. In het geval van migranten is het vaak zo dat ze de taal van het bestemmingsland niet (voldoende) beheersen en daarom een lagere beroepsstatus verwerven dan niet-migrant met eenzelfde kwalificatie. Daarnaast worden diploma's en werkervaring uit het buitenland niet altijd erkend in het bestemmingsland (Heath et al., 2008; Tubergen et al., 2004). In het geval van Suriname en Nederland is het natuurlijk zo dat de officiële voertaal in Suriname het Nederlands is en ook Surinaamse diploma's over het algemeen wel erkend worden in Nederland. Toch is te verwachten dat het wel uitmaakt of iemand geschoold is in Suriname of in Nederland. Door de opleiding te volgen in het land van bestemming, leert de student over de werking van deze maatschappij. Bovendien breidt de student zo ook het sociale netwerk uit, wat kansen biedt voor de arbeidsmarkt. (Dagevos & Odé, 1999; Snel et al., 2015). Om deze reden is het te verwachten dat gemigreerde Surinamers in Nederland minder profijt van hun opleiding hebben, dan ze met dezelfde opleiding in Suriname zouden hebben.

Er is nog een andere reden waarom het ED effect groter zal zijn voor Surinamers in Suriname dan voor de Surinaamse migranten in Nederland. Dat heeft te maken met het gemiddelde opleidingsniveau van beide landen. Het gemiddelde opleidingsniveau ligt in Nederland hoger dan in Suriname. In 2017 had 37% van de 25-64-jarigen in Nederland een HBO of WO opleiding afgerond (SCP, 2018). In Suriname was dat in 2012 nog geen 6% van de personen ouder dan 15 jaar (ABS, 2014). Als het verschil in opleidingsniveau in het herkomstland significant lager ligt dan in het bestemmingsland, dan is het mogelijk om in het herkomstland met een lagere kwalificatie een hogere beroepspositie verwerven (Heath & Brinbaum, 2008; Zuccotti et al., 2015). Dat een diploma minder waard is in Nederland dan in Suriname wordt ondersteund door Wolbers en Tolsma (2012) die aangeven dat er in Nederland een diploma-inflatie heeft plaatsgevonden.

Op basis van deze argumentaties kunnen de volgende verwachtingen opgesteld worden:

H1a: 1e generatie Surinamers in NL zijn intergenerationeel mobieler dan Surinamers in SR wat betreft directe overdracht (OD).

H1b: De 1e generatie Surinamers in NL zijn (als gevolg van selectieve migratie) sociaal mobieler wat betreft opleidingsniveau dan de Surinamers in SR (OE)

H1c: Het effect van opleiding op beroepsstatus is kleiner voor 1e generatie Surinamers in NL dan voor Surinamers in SR (ED).

Ten tweede wordt de 1^e generatie Surinaamse migranten vergeleken met Bakra's. Hoe 1^e generatie Surinamers verschillen van Bakra's in sociale mobiliteit valt te verklaren met dezelfde argumenten als bij het verschil tussen 1^e generatie en achterblijvers. Doordat de ouders van de migranten nog in Suriname zijn, heeft hun beroepsstatus minder effect op die van hun kinderen dan bij Bakra's.

De verklaring hoe het effect van opleiding op beroepsstatus verschilt tussen 1^e generatie Surinamers en Bakra's is eigenlijk ook al gegeven: Doordat Surinaamse migranten hun diploma's meestal niet in Nederland hebben behaald en daar de negatieve gevolgen van merken op de arbeidsmarkt, zal het ED effect minder groot zijn dan bij Bakra's.

Bij de vergelijking in sociale mobiliteit van 1^e generatie migranten en Bakra's op het gebied van opleiding (OE) valt het verschil te verklaren op basis van selectieve migratie zoals hierboven al besproken is. De Surinaamse migranten zouden een positieve selectie zijn van de Surinaamse bevolking. Met andere woorden: de meest mobiele Surinamers zijn degenen die de oversteek maken naar Nederland. Daarom is te verwachten dat deze migranten sociaal mobieler zijn dan de Bakra's op het gebied van opleiding.

De volgende hypothesen volgen hieruit:

H2a: 1e generatie Surinamers in NL zijn sociaal mobieler dan Bakra's wat betreft directe overdracht (OD)

H2b: 1e generatie Surinamers in NL zijn sociaal mobieler dan Bakra's wat betreft opleidingsniveau (OE).

H2c: Het effect van opleiding op beroepsstatus is kleiner voor 1e generatie Surinamers in NL dan voor Bakra's (ED)

Ten derde wordt de 2^e generatie Surinamers vergeleken met de Surinamers in Suriname. De 2^e generatie Surinamers zijn de in Nederland geboren kinderen van de migranten. Ook wordt van de 2^e generatie verwacht dat ze sociaal mobieler zijn dan de achtergebleven Surinamers. 2^e generatie migranten maken een stap voorwaarts wat betreft hun ouders (Liem & Veld, 2005). Voor Surinamers blijkt uit eerder onderzoek dat ze vrij snel het opleidings- en beroepsniveau van de inwoners met Nederlandse achtergrond naderen (Gijsbert et al., 2012). De 2^e generatie lijkt dus meer op de bevolking in het bestemmingsland dan op degenen in Suriname. Dit komt vooral door het effect van opleiding op bestemming (ED). 2^e generatie migranten zijn opgeleid in Nederland en opleiding is de belangrijkste voorspeller voor beroepsstatus. De migrantenouders bezitten verder weinig cultureel kapitaal wat betreft het bestemmingsland en kunnen op dat gebied niet veel invloed uitoefenen op het beroep van de kinderen. Het partiële directe effect van de beroepsstatus van migranten op die van hun kinderen (OD) zal daarom vrij klein zijn. Kinderen van Surinaamse migranten zijn bij het verwerven van beroepsstatus aangewezen op hun opleiding.

Wat betreft de invloed van de status van de ouders op de opleiding van hun kind (OE) geldt dat de beroepsstatus van de migranten niet zozeer van belang is. Wel stimuleren migranten hun kinderen om op educatief gebied te excelleren (Zuccotti et al., 2015; Feliciano, 2005). De 1e generatie is vaak gemigreerd met het oog op een betere toekomst voor henzelf én voor hun kinderen. Ze weten dat een goede opleiding voor hun kinderen belangrijk is om een goed beroep te krijgen, dus leggen ze nadruk op het belang van een opleiding. De beroepsstatus van de migranten is geen goede voorspeller voor het opleidingsniveau van hun kinderen, want al hebben de migranten zelf geen hoge status, dan stimuleren ze hun kinderen wel om een zo hoog mogelijke opleiding te behalen. Daarom is het te verwachten dat sociale reproductie op het gebied van opleiding (OE) bij Surinamers in Suriname groter is dan bij de 2^e generatie migranten.

Bij de 2^e generatie Surinamers in Nederland wordt de beroepsstatus vrijwel geheel veroorzaakt door opleiding. In Suriname is de beroepsstatus wel enigszins afhankelijk van de status van de ouders. Daarom is te verwachten dat het effect van opleiding op beroepsstatus voor 2^e generatie Surinamers in NL groter is dan voor Surinamers in Suriname. M.a.w. de OE en directe OD

effecten zijn kleiner bij 2^e generatie Surinamers dan bij de achterblijvers. Daarom zal het ED effect waarschijnlijk groter zijn bij de eerste groep.

De verwachtingen van de 2^e generatie ten opzichte van de achterblijvers luiden als volgt:

H3a: 2e generatie Surinamers zijn sociaal mobieler dan Surinamers in SR wat betreft beroepsstatus (OD).

H3b: 2e generatie Surinamers zijn sociaal mobieler dan Surinamers in SR wat betreft opleidingsniveau (OE).

H3c: Het effect van opleiding op beroepsstatus zal bij Surinamers in SR groter zijn dan bij 2^e generatie Surinamers in Nederland (ED).

Naast 2^e generatie Surinamers zijn er ook anderhalve generatie migranten. Dit zijn mensen die in Suriname geboren zijn, maar op jonge leeftijd gemigreerd zijn naar Nederland. Deze groep is opgegroeid in Nederland en heeft voor een groot deel deelgenomen aan het Nederlandse onderwijssysteem. In principe is het zo dat wat geldt voor de 2^e generatie Surinamers in Nederland, ook geldt voor generatie 1.5. Zoals hierboven staat beschreven, valt de sociale mobiliteit van de 2^e generatie vooral te voorspellen aan den hand van deelname aan het Nederlandse onderwijssysteem. De anderhalve generatie die ook deel hebben genomen aan het Nederlandse onderwijssysteem worden in de analyses meegenomen met de 2^e generatie. De groep generatie 1.5 wordt gedefinieerd als: degenen die 15 jaar of jonger waren bij migratie. Er is voor de grens van 15 jaar gekozen, omdat er in Nederland leerplicht is tot 16 jaar. De Surinamers die voor hun 16^e gemigreerd zijn, hebben dus allemaal deelgenomen aan het Nederlandse onderwijssysteem. In het overgrote deel van de gevallen betekent het dat degenen die tot generatie 1.5 gerekend worden hun middelbare school hebben afgerond in Nederland en daarna een vervolgopleiding hebben gedaan in Nederland.

Ten slotte wordt de 2^e generatie Surinamers in Nederland vergeleken met Bakra's. Ook hiervoor geldt dat de argumenten deels overeenkomen met de argumentatie van 2^e generatie met achterblijvers. Het directe OD effect is erg zwak bij 2^e generatie Surinamers, en hoewel het effect bij de Bakra's ook niet sterk is, is het aannemelijk dat het bij laatstgenoemde groep toch wat sterker is.

Het OE effect is ook zwak bij 2^e generatie Surinamers en het effect speelt waarschijnlijk een grotere rol bij Bakra's.

De 2^e generatie Surinamers gaan wel vooruit qua sociale positie, maar bereiken niet het niveau die Bakra's hebben (Liem & Veld, 2005). Interessant is hierbij om te kijken of er sprake is van een "ethnic penalty": Bakra's zouden een hogere beroepspositie verwerven dan Surinamers, en deze verschillen kunnen niet verklaard worden door opleidingsniveau, leeftijd of geboorteland (Heath & Cheung, 2006). Heath et al. (2008) tonen aan dat er inderdaad sprake zou zijn van een ethnic penalty voor 2^e generatie Surinaamse mannen in Nederland. De 2^e generatie Surinamers in Nederland zouden vaker werkloos zijn ten opzichte van Bakra's. Ook wat betreft hogere en leidinggevende functies (professional en managerial jobs) zijn Surinaamse mannen ondervertegenwoordigd vergeleken met Bakra's. Bij deze resultaten is er gecontroleerd op opleidingsniveau en later op sociale achtergrond. Voor een aantal migrantengroepen (o.a. Turken, Marokkanen, Pakistanen) bood dit een verklaring voor de nadelige positie van de 2^e generatie. Echter werd er niet vermeld wat de controle van sociale achtergrond voor effect had op de Surinamers.

Het concept ethnic penalty vereist meer gericht onderzoek. Zuccotti (2015) concludeerde bijvoorbeeld dat er in het Verenigd Koninkrijk sprake is van ethnic penalties bij minderheidsgroepen, maar dat het alleen gevolgen heeft voor de hoger opgeleide minderheden. Ook Kalter & Granato (2002) hebben soortgelijke bevindingen gevonden in Duitsland. Uitgaande van die bevindingen van Zuccotti moet onderscheid gemaakt worden tussen hoger opgeleide 2^e generatie Surinamers en de lager opgeleide 2^e generatie Surinamers in Nederland.

De Hypotheses voor 2^e generatie Surinamers en Bakra's:

H4a: 2e generatie Surinamers zijn sociaal mobieler dan Bakra's wat betreft directe overdracht (OD).

H4b: 2e generatie Surinamers zijn sociaal mobieler dan Bakra's wat betreft opleidingsniveau (OE).

H4c: Het directe effect van opleiding op beroepsstatus is bij hoger opgeleide 2e generatie Surinamers kleiner dan bij Bakra's (ED).

Methode

Surveys

Er zal gebruik gemaakt worden van data dat verzameld is in Nederland en data dat verzameld is in Suriname. Zowel de Surinaamse als Nederlandse data zijn opgenomen in de ISMF International Stratification and Mobility File (ISMF) (Ganzeboom & Treiman, 2019). De ISMF bevat wereldwijd meer dan 700 steekproeven uit bevolkingssurveys waarin basisvariabelen betreffende sociale stratificatie en sociale mobiliteit opgenomen zijn. Tot deze variabelen behoren beroepen en opleiding van respondenten en hun vader (en moeder indien van toepassing). Doordat zowel de Nederlandse als de Surinaamse data zijn opgenomen in de ISMF, zijn de (meeste) variabelen in beide datasets aanwezig. De Nederlandse en Surinaamse surveys zijn gecombineerd tot één dataset.

Het voordeel van zowel Nederlandse als Surinaamse data is dat ze verschillende perspectieven op migratie bieden. Met de Nederlandse data wordt er vanuit de bestemmingsland naar migratie gekeken. De Surinamers in NL worden onderzocht vanuit het perspectief van Nederland. Er kunnen vragen gesteld worden als: halen de Surinaamse migranten het niveau van de Bakra's?; hoe snel (hoeveel generaties) totdat de niveaus gelijk zijn?; speelt etniciteit een rol bij het (niet) behalen van een bepaalde sociale positie?

Met de Surinaamse data kan veel meer het perspectief van de migrant zelf belicht worden. Het heeft onder andere een praktische insteek, door de vraag te beantwoorden: heeft het zin om te migreren naar Nederland met als doel sociale stijging? Maar er kan ook onderzocht worden wat de migratie betekent (/wat voor gevolgen heeft het) voor de demografie van het land? wie zijn degenen die uit Suriname vertrekken? Is dat gelijk verdeeld over de samenleving, of zijn het specifieke groepen die wegtrekken?

Door gebruik te maken van zowel de Surinaamse als de Nederlandse data kunnen deze beide perspectieven belicht worden. Dit geeft uiteindelijk een completer beeld van de Surinamers in NL en van de gevolgen van (Surinaams-Nederlandse) migratie.

ISMF-NL

De ISMF bevat meer dan 70 Nederlandse datasets (ISMF-NL). Niet de volledige collectie van Nederlandse ISMF-surveys zal gebruikt worden. Aangezien de hypotheses betrekking hebben op Surinamers in Nederland, zijn alleen die surveys gebruikt waarin respondenten van Surinaamse

afkomst onderscheiden kunnen worden van de andere respondenten. Etnische herkomst is geen standaardvariabele in de ISMF. Door in de verschillende ISMF-NL surveys op zoek te gaan naar documentaties van de geboorteland van de respondenten en zijn/haar ouders, is de selectie gemaakt welke ISMF-NL-survey gebruikt worden voor dit onderzoek. Naast vragen naar geboorteland, was er in enkele surveys ook een directe vraag naar etnische afkomst. Ook deze surveys worden gebruikt, mits er Surinamers in zaten. In totaal gaat het om 37 surveys. De oudste survey is afgenomen in 1985 en het meest recente onderzoek dateert uit 2016. In de Bijlage staat een overzicht met alle surveys waar gebruik van is gemaakt voor dit onderzoek.

ISMF-SR

Bij een aantal hypothesen gaat het om Surinamers in Suriname. Voor deze hypothesen zal gebruik gemaakt worden van de Surinaamse ISMF. Deze bestaat uit vier Surinaamse Surveys afgenomen in de periode 1992-2018.

De meest recente gaat om een landelijke survey dat het Surinaamse deel uitmaakt van het International Social Survey Programme (ISSP) 2018. Aan de standaard ISSP vragen zijn vragen toegevoegd over sociale mobiliteit van de respondenten: opleiding en beroep van beide ouders. Daarnaast was op verzoek van de VU een module toegevoegd waarin naar opleidingen en beroepen van broers en zussen van de ondervraagden is geïnformeerd. Een deel van deze broers en zussen is gemigreerd. Dat biedt de mogelijkheid om gemigreerde Surinamers te vergelijken met Surinamers die daar zijn blijven wonen en zelfs uit hetzelfde ouderlijk gezin afkomstig zijn.

Naast ISSP-SR 2018 wordt ook de versie uit 2009 van deze vragenlijst gebruikt. Dit betreft een uitvoerige pilot studie in 2011-2013 (maar voornamelijk 2012) die de Surinaamse deelname aan de ISSP moest voorbereiden. Toen is gevraagd naar de migratie van in leeftijd dichtstbijzijnde broer of zus (hierna: sibling) van de respondent.

Ook ISSP-SR 2015 wordt gebruikt. Hierin zitten net als in de andere ISSP-SR databestanden variabelen om statusverwerving te kunnen meten. In deze dataset is er geen siblinginformatie opgenomen. De respondenten zijn allemaal Surinamers in SR.

Tenslotte wordt gebruikt gemaakt van een eerdere Surinaamse survey uit 1992 waarin informatie over een klein aantal gemigreerde siblings is opgenomen. Deze vier Surinaamse surveys zijn ook opgenomen in de ISMF (samen vormen ze de ISMF-SR), dus de variabelen die gebruikt worden om de hypothesen te toetsen zullen niet verschillen ondanks dat het andere data betreft. Om vergelijkingen mogelijk te maken, was het alleen noodzakelijk om informatie over de huidige woonplaats over de betreffende op te halen.

Origin-of-migration

Het design van de ISMF-SR, waarbij er informatie is vergaard van gemigreerde broers en zussen van de respondenten, is een origin-of-migration design: in zo'n design wordt het migratieproces vanuit het herkomstland gevolgd, niet – zoals veel gebruikelijker is – vanuit het bestemmingsland.. Het gebruik van deze origin-of-migration data heeft een aantal voordelen ten opzichte van data verzameld in het aankomstland. Ten eerste is de familie achtergrond beter in kaart te brengen (Güveli et al, 2017). Er is data van de respondent, zijn/haar siblings en zijn ouders. Daarmee kan onderzocht worden waarin een migrant verschilt van zijn broer of zus die niet is gemigreerd. De vraag of er sprake is van selectieve migratie kan hiermee beter beantwoord worden. Dit is een groot voordeel aangezien selectieve migratie voor een aantal hypothesen de belangrijkste verklaring is. Een

ander voordeel aan zo'n origin-of-migration opzet is dat het uitgaat van het perspectief van de migrant (Güveli et al., 2017). Is het voor Surinamers rendabel om te migreren als zij willen stijgen op de sociale ladder?

Er zitten ook nadelen aan een origin-of-migration study opzet. Een groot deel van de data die geanalyseerd wordt is proxy-informatie. Het is wat de respondenten over hun broers en zussen vertellen en dus mogelijk minder valide dan primaire informatie. Gebrek aan kennis over familieleden maakt deze data incompleet. Een gevolg daarvan is dat er meer informatie ontbreekt dan wanneer deze personen hun eigen gegevens ingevuld zouden hebben.

Meting van migratie en statusverwerving

Surinamers in de ISMF-NL

Rsur / *Gen1*

De Surinamers die in het ISMF-NL zitten zijn op verschillende manieren te achterhalen. Er is in een aantal surveys op een directe manier naar etnische achtergrond/afkomst gevraagd. Deze mensen, die de directe vraag naar hun afkomst gekregen hebben, zijn als waarde 1 gecodeerd in de variabele *rsuri*. In de meeste surveys uit het ISMF is er echter op een andere manier bepaald welke respondenten van Surinaamse afkomst zijn, namelijk via het geboorteland. De respondenten die aangegeven hebben dat ze geboren zijn in Suriname, hebben ook waarde 1 in de variabele *rsuri*. De *rsuri* variabele wordt gebruikt voor de 1^e generatie Surinamers in Nederland.

Van een deel van deze Surinaamse migranten is de migratieleeftijd bekend. Dit kan van belang zijn voor de zogenaamde generatie 1.5. Dit zijn degenen die wel in Suriname geboren zijn, maar het grootste deel van de hun opleiding in Nederland genoten hebben. Veel Surinamers zijn op vrij jonge leeftijd naar Nederland gemigreerd. (Een kwart van de Surinaamse migranten was 12 jaar of jonger toen ze naar Nederland migreerden en de helft van de migranten was jonger dan 22 jaar.) Het is problematisch dat van nog niet de helft van de in Suriname geboren respondenten ook de migratieleeftijd bekend is. Het is aannemelijk dat in de surveys waarbij de migratieleeftijd niet bekend is, de verdeling van migratieleeftijd ongeveer gelijk is aan dat van de surveys waarbij die kennis wel aanwezig is. Het probleem is dat er een relatief grote groep anderhalve generatie Surinamers zijn en er valt niet te achterhalen welke respondenten tot deze groep behoren. Omdat generatie 1.5 meer zal lijken op de in Nederland geboren 2^e generatie dan op de 1^e generatie Surinamers, kan dit een bias geven bij het maken van het onderscheid tussen de generaties als er afgegaan wordt op geboorteland. Deze bias wordt nog eens vergroot doordat het geboorteland bij een deel van de respondenten niet bekend is, omdat er alleen naar de etnische afkomst gevraagd is. Hoewel de variabele *rsuri* voor het overgrote deel uit 1^e generatie Surinamers bestaat, bevat het ook 2^e en anderhalve generatie Surinamers. Alle groepen die geanalyseerd worden, zijn opgenomen in de variabele *Migrant*. De *rsuri*-groep staat voor de 1^e generatie Surinamers in Nederland en heeft in de variabele *Migrant* waarde 2 met als label *Gen1*.

Gen2

Naast het geboorteland van de respondent zelf is er in een groot aantal bestanden ook naar het geboorteland van de ouders gevraagd. Via het geboorteland van de ouders kan achterhaald worden wie de 2^e generatie Surinamers zijn. Dit zijn degenen die zelf in Nederland geboren zijn, maar wiens ouders uit Suriname komen. De respondenten wiens vader in Suriname is geboren, hebben een waarde 1 in de variabele *Fsuri*. Een 1 in de variabele *Msuri* zijn degenen wiens moeder in Suriname is geboren. De 2e generatie zijn degenen die zelf niet in Suriname geboren zijn, maar wel op zijn minst

één ouder hebben die in Suriname is geboren. Deze respondenten die een 0 scoren voor *rsuri*, maar wel een 1 scoren voor *Msuri* óf *Fsuri* hebben, heet *Gen2* (waarde=3) in de variabele *Migrant*. Bij de constructie van de 2e generatie wordt uitgegaan van de zogenaamde ‘one-drop rule’: iedereen die een ouder heeft die uit Suriname komt, telt als Surinamer. Er kunnen dus ook halfbloedjes tussen zitten die één ouder hebben die van Surinaamse afkomst is en één ouder die Nederlandse afkomst heeft. Dit is overigens de gebruikelijke manier om de 2e generatie aan te duiden. Het volgt de definitie die het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) heeft voor *personen met een migratieachtergrond*. (CBS, 2019b)

De 2e generatie wordt aangevuld met personen die tot de 1.5^e generatie behoren, omdat deze groepen vrijwel dezelfde karakteristieken hebben wat betreft het statusverwervingsproces. Als 1.5^e generatie worden de personen gerekend die 15 jaar of jonger waren bij migratie. Voor deze leeftijd is gekozen, omdat Surinamers gemiddeld 11 jaar lang deelnemen aan educatie (blijkt uit de data) en ze beginnen meestal vanaf hun 4^e levensjaar. Daarnaast is er in Nederland leerplicht tot 16 jaar, dus de Surinamers die voor hun 16^e zijn gemigreerd, hebben in principe allemaal hun opleiding in Nederland afgerond.

Bakra

De Surinamers in NL zullen vergeleken worden met Nederlandse inwoners met een Nederlandse achtergrond oftewel Bakra's. Dit zijn de overgebleven mensen die de waarde 0 hebben in de variabele *rsuri*. Zoals eerder besproken is etnische afkomst geen standaardvariabele in de ISMF. De Surinamers in de Nederlandse ISMF zijn zelf opgehaald, maar andere migrantengroepen zijn niet verwijderd uit de groep van niet-Surinamers. De groep Nederlanders met een Nederlandse achtergrond bevat dus ook mensen met een migratie-achtergrond. Het zal maar een klein deel van de respondenten zijn die ook daadwerkelijk een migratie-achtergrond heeft. Het is natuurlijk wel de bedoeling dat de groep in het databestand zoveel mogelijk overeenkomt met de werkelijke groep mensen die bestudeerd dient te worden. De mensen met een migratieachtergrond die geen Surinamer zijn, zijn daarom uit de groep van inwoners met een Nederlandse achtergrond verwijderd. Dit is gedaan met behulp van de variabele *migratieleeftijd*: alle respondenten die een migratieleeftijd hebben, maar geen Surinamers zijn, worden niet meegenomen in de analyses. De groep Bakra zal dus niet geheel zuiver zijn, maar het aantal mensen in deze groep met een migratie-achtergrond is voor zover mogelijk tot een minimum gebracht. In de variabele *migrant* heeft de groep Bakra waarde 4.

Surinamers in de ISMF-SR

In de Surinaamse files is er data over respondenten en over hun broers en/of zussen verzameld. De respondenten zijn allen Surinaamse inwoners en worden geanalyseerd in de groep genaamd *Suri in SR*. Deze groep heeft in de variabele *Migrant* de waarde 0. Een deel van de siblings van de respondenten (waar informatie over is) wonen Suriname en een deel is gemigreerd. De siblings die in Suriname wonen zijn als onafhankelijke cases aan de groep *Suri in SR* toegevoegd. Van de gemigreerde siblings is bekend naar welk land ze gemigreerd zijn. Degenen die gemigreerd zijn naar Nederland zijn ondergebracht in de groep *SuriSib*, met waarde 1 in de variabele *Migrant*. De *SuriSibs* worden als onafhankelijke groep bestudeerd, alhoewel dat in werkelijkheid niet het geval is. De *SuriSibs* hebben dezelfde ouders als een deel van de Surinamers in SR. In principe worden de *SuriSibs* op dezelfde manier beschouwd als de *Gen1*-groep uit de ISMF-NL. De *SuriSibs* zijn natuurlijk ook 1^e generatie Surinamers in NL. De groepen *SuriSib* en *Gen1* zullen wel gescheiden blijven.

In de ISMF-SR is er dan nog een groep siblings die vanuit Suriname naar andere landen dan Nederland zijn gemigreerd. Deze mensen maken geen deel uit van de analyses, aangezien dit onderzoek specifiek gericht is op Surinaamse migratie naar Nederland.

Opleiding

De variabele die gebruikt wordt voor opleiding is *educyr*. Deze variabele heeft waarden lopend van 0 tot en met 22 en geeft aan hoeveel jaar het geduurd zou moeten hebben om een bepaalde opleiding te volbrengen. Het is dus een schaal van het aantal jaren dat iemand in het educatiesysteem zat zonder rekening te houden met eventuele vertraging. Deze variabele is er ook voor de vader en moeder van de respondent, respectievelijk *feducyr* en *meducyr*.

Beroepsstatus

In het ISMF zijn de beroepen van respondenten en hun ouders opgenomen. Deze beroepen zijn vervolgens gecodeerd in isco-codes (International Standard Classification of Occupation). Zowel ISCO68 (ILO, 1969) als ISCO88 (ILO, 1990) zijn opgenomen in het bestand. Voor sociale positie wordt echter gebruik gemaakt van ISEI (International Socio-Economic Index of occupational status). De ISEI is een internationale schaal die het mogelijk maakt beroeps statussen met elkaar te vergelijken. Het is een objectieve schaal die geconstrueerd is uit *opleiding*, *inkomen* en *beroep*. Het voordeel van een continue ISEI-schaal ten opzichte van een nominale categorische codes (zoals de ISCO) is dat met de ISEI verschillende beroepsgroepen van elkaar onderscheiden kunnen worden. Daarnaast kunnen de significante verschillen tussen beroepsgroepen overzichtelijk weergegeven worden in slechts één dimensie (Ganzeboom et al., 1992). De ISEI-scores kunnen betekenisvol vergeleken worden tussen verschillende groepen. De ISEI-scores hebben een minimum van 9 en een maximum van 89.

De ISEI van de vader en moeder zijn ook standaard opgenomen in het ISMF. Deze variabelen heten *fisei* (voor de vader) en *misei* (voor de moeder). Uit *fisei* en *misei* is een nieuwe variabele geconstrueerd genaamd *FMISEI*. Deze variabele is geconstrueerd door het gemiddelde te nemen van *fisei* en *misei*

Fisei en *misei* worden tot één variabele (*FMISEI*) geconstrueerd die staat voor beroepsstatus van de ouders.. Het voordeel van het combineren van vaders en moeders beroepsniveau tot één variabele die staat voor het beroepsniveau van beide ouders, is dat er minder informatie ontbreekt. De gevallen waarin er alleen informatie bekend is over één van de ouders worden in dit geval ook meegenomen in de analyse. De correlatie tussen *fisei* en *misei* is ,51 voor de gehele steekproef.

Overige variabelen

Geslacht

Er in de beschrijving van de steekproef ook gekeken worden naar de man/vrouw verhoudingen binnen de groepen. Ook in de analyses zal hier rekening mee gehouden worden. De standaardvariabele voor geslacht in de ISMF heet *female*. Dit is een dummyvariabele waarbij: 1=vrouw en 0=man.

Geboortjaar

Bij de analyses zal er ook gecontroleerd moeten worden voor geboortjaar. Het is namelijk zo dat elk later geboren cohort een hogere opleidingsniveau heeft dan een eerder cohort. De data die gebruikt

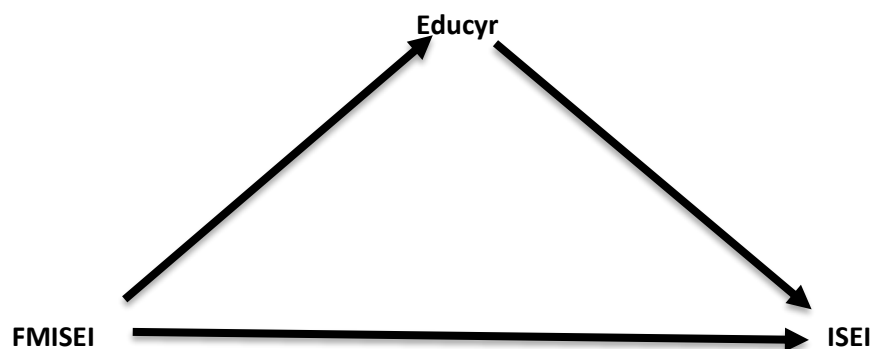
wordt, is in verschillende jaren afgenomen tussen 1985 en 2018. Leeftijd zegt in deze situatie vrij weinig, omdat het een momentopname is. In plaats van leeftijd wordt daarom geboortjaar in de gebruikt om de steekproef te beschrijven. De variabele geboortjaar zit niet standaard in de ISMF. Het is zelf geconstrueerd met de variabelen *year* en *age*. *Year* is het jaar dat de survey is afgenomen. *Age* is de leeftijd op het moment van de afname van de survey. Voordat de variabele geboortjaar aangemaakt is, zijn eerst alle personen van jonger dan 18 jaar als missing gecodeerd. Er zitten erg jonge personen in de sample. Dit is omdat er informatie over siblings van de respondenten is verzameld. Hele jonge kinderen zouden normaal gesproken niet in surveys voorkomen, maar in dit geval wel, omdat het proxy-informatie betreft die verkregen is via een oudere broer of zus. Vervolgens is de variabele voor geboortjaar aangemaakt door de leeftijd van de respondenten af te trekken van het jaar dat de survey is afgenomen (*year-age*). De persoon die als eerst geboren is, komt uit het jaar 1901 en de laatstgeborene in de steekproef komt uit het jaar 1999. Vervolgens is 1900 van deze variabele afgehaald zodat de nulwaarde in de analyses betekenisvoller is. De variabele geboortjaar loopt nu van 1 tot 99. De nulwaarde staat voor iemand die in 1900 geboren is.

In Tabel 2 staan de belangrijkste variabelen overzichtelijk weergegeven.

OED Model

De hypothesen worden getoetst met behulp van het OED model. Voor Origin wordt de beroepsstatus van ouders gebruikt (*FMISEI*). De destination is de beroepsstatus van de respondenten (*ISEI*). Het effect van ouders' beroepsstatus op de beroepsstatus van hun kinderen bestaat uit een direct effect, maar ook uit een partieel effect dat via opleiding loopt. Het eerste deel van het partiële effect, is het effect van ouders' beroepsstatus op de opleiding van hun kinderen (*FMISEI*→*Educyr*). Het tweede deel van het partiële effect is opleiding op beroep (*Educyr*→*ISEI*).

Als de variabelen ingevuld worden in het OED model, ziet het model er als volgt uit:

Resultaten

Beschrijving steekproef

In Tabel 3 staat de steekproef per onderzoeksgroep beschreven aan de hand van de gemiddelden en standaarddeviaties. De structurele mobiliteit kan uit deze tabel afgelezen worden. Voor deze beschrijving van de steekproef zijn de anderhalve generatie Surinamers als aparte groep beschreven, maar deze personen zijn uiteindelijk toegevoegd aan de 2^e generatie. Volgens de theorie gelden voor personen uit generatie 1.5 dezelfde processen als voor de 2^e generatie wat betreft statusverwerving. Door generatie 1.5 gescheiden te houden kan er gecontroleerd worden of de theorie wel klopt en of de verschillen tussen generatie 1.5 en generatie 2 niet te groot zijn. Dit is niet het geval. De samenvoeging (van gen 1.5 bij gen2) is dus niet alleen theoretisch, maar ook empirisch gerechtvaardigd.

In Tabel 3 is te zien dat er over het algemeen meer vrouwen in de steekproef zitten dan mannen. In de groep Gen2 is het met 58% vrouw het grootst.

De geboortejaren verschillen nogal per groep. Maar de verschillen zijn vrij logisch. De Surinamers in SR zijn over gemiddeld later geboren dan de Bakra's en 1^e generatie Surinamers uit de Nederlandse data. Dit is omdat de meeste van deze personen uit Suriname uit recentere uit recentere surveys zijn verzameld. Meer dan 11.000 Surinamers in SR komen uit surveys die na 2009 zijn afgenomen. Daarnaast zijn de 2^e generatie later geboren, dan Gen1 en de Bakra's wat ook vrij logisch is.

De opleidingsniveaus van de groepen laten opwaartse structurele mobiliteit zien. De Surinamers in SR zijn het laagst opgeleid en de 2^e generatie Surinamers in NL het hoogst. Opvallend is dat ze zelfs een hoger opleidingsniveau hebben dan de Bakra's. Dit zou deels kunnen komen doordat er in de groep Bakra's toch nog migranten zitten. Maar dat de Gen1 en de SuriSibs lager zijn opgeleid dan Bakra's en Gen2, en degenen in SR het laagst is volgens verwachting. Het lijkt erop dat er sprake is van selectieve migratie. De SuriSibs en Gen1 zijn hoger opgeleid dan de Surinamers in SR.

Niet alleen in opleidingsniveau, maar ook wat betreft beroepsstatus is er opwaartse structurele mobiliteit. De Surinamers in SR zijn veel lagere ISEI dan alle andere groepen. Opvallend is dat de SuriSibs gemiddeld de hoogste ISEI hebben, dat is extra bijzonder omdat hun opleidingsniveau niet boven de andere groepen uitsteekt. Een verklaring hiervoor is dat SuriSibs zelf geen respondenten zijn. Informatie over deze groep is proxy-informatie die via de siblings van deze Surisibs verkregen is. De informatie kan daardoor iets verder van de waarheid afliggen dan het geval is als respondenten hun eigen informatie verstrekken. Het is goed mogelijk dat bij onzekerheid het beroepsniveau hoger is ingeschat dan het daadwerkelijk is. De 2^e generatie heeft een lagere ISEI dan de Bakra's terwijl ze wel een hogere opleidingsniveau hebben. Dit kan een aanwijzing zijn dat er sprake is van een "ethnic penalty"; de Surinaamse 2^e generatie behaalt niet het beroepsniveau die de Bakra's wel halen terwijl ze (op z'n minst) even hoog zijn opgeleid.

Wat betreft ouders beroepsstatus is het opvallend dat de 2^e Generatie hoger scoort dan Bakra's. Waarschijnlijk is dit het cohort-effect. De 2^e generatie is gemiddeld 26 jaar later geboren dan de Bakra's, zou kunnen verklaren dat ze ook een hogere beroepsstatus hebben. Aan de

beroepsstatus van de ouders van de mensen in Suriname en die van de 1^e generatie en Surisibs kan ok selectieve migratie worden afgeleid. Het zijn blijkbaar niet allen de hoger opgeleide mensen in Surinamers, maar ook Surinamers die uit een familie komen die een hogere sociale status hebben die naar Nederland migreren.

Multivariate analyse

In Tabel 4 staat de analyse van ouders beroepsstatus (FMISEI) op opleidingsniveau (educyr). Bezien vanuit het perspectief van het OED-model gaat het om het OE effect; het effect van oorsprong op educatie. De variabelen geboortjaar en geslacht (*vrouw*) zijn meegenomen als controlevariabelen. In Model 1 van Tabel 4 is te zien dat deze twee variabelen een significant effect hebben op opleidingsniveau. De B van ,051 bij geboortjaar betekent dat voor elk jaar dat iemand later geboren is, deze persoon een hogere opleidingsniveau heeft van ,051. Voor geslacht geldt dat de gemiddelde opleidingsniveau van vrouwen ,295 jaar hoger ligt dan dat van mannen. Aan de b-coëfficiënt van FMISEI valt af te lezen dat elk punt dat ouders hoger scoren op de ISEI-schaal, leidt tot een stijging van ,078 jaar opleiding. Surinamers in SR is in deze vergelijking de referentiegroep.

De Surisibs hebben een opleidingsniveau van ,934 hoger dan de mensen in Suriname. Ook de Gen1 heeft een significant hoger opleidingsniveau dan de achterblijvers in Suriname. Hieruit kan opgemaakt worden dat er op het gebied van opleiding zeker sprake is van selectieve migratie. De opleidingsniveau is significant hoger voor migranten in Nederland dan dat het is voor de Surinamers in SR.

De 2^e generatie is ook hoger opgeleid dan de Surinamers in SR.

In Model 2 zijn de interacties van de Surinamers in Nederland met de opleidingsniveau van de ouders toegevoegd aan de vergelijking. Deze interactietermen kunnen gelezen worden als een waarde voor sociale reproductie. Als de waarde negatief is (zoals in deze gevallen), is er sprake van sociale mobiliteit. De 1^e generatie Surinamers in NL ervaren ,041 minder effect van de beroepsstatus van hun ouders op hun opleidingsniveau in vergelijking met de Surinamers in SR ($t=5$). Ook de 2^e generatie Surinamers in NL zijn sociaal mobieler dan Surinamers in SR ($B=-,028$; $t=2,3$). Bij de SuriSibs lijkt er ook sprake te zijn van meer relatieve sociale mobiliteit dan de achterblijvers ($B=,011$), maar dit effect is niet significant ($t=1,5$). Het is verrassend dat de SuriSibs niet significant verschillen van de Surinamers in SR qua sociale mobiliteit, aangezien de theorie dat wel voorspelde. Daarnaast zijn de SuriSibs en Gen1 in principe dezelfde groep mensen, dus zouden er eigenlijk geen grote verschillen tussen deze twee groepen moeten zitten.

In Tabel 5 staan de resultaten van de vergelijking tussen de Surinamers in NL en Bakra's op het gebied van opleidingsniveau. De vergelijking gaat in totaal over 68.861 mensen. In deze sample hebben vrouwen een significant lager opleidingsniveau dan mannen ($B=-,412$; $t=18$). De later geboren hebben gemiddeld een hoger opleidingsniveau dan degenen die eerder zijn geboren. En hoe hoger het beroepsniveau van de ouders is, hoe hoger het opleidingsniveau van hun kind.

De Bakra's zijn in de vergelijkingen de referentiegroep. De SuriSibs hebben een opleidingsniveau dat 2,6 jaar lager ligt dan de Bakra's. Het opleidingsniveau van de 1^e generatie Surinamers ligt ,328 jaar lager dan die van Bakra's. Hoewel dit verschil in opleidingsniveau aanzienlijk minder groot is dan bij de Surisibs, is het wel een significant verschil ($t=2,5$).

In Model 2 zijn weer interactietermen toegevoegd die sociale reproductie uitdrukken. De Surisibs merken een groter effect van relatieve sociale reproductie dan Bakra's ($B=,015$; $t=2,7$). Maar de 1^e generatie Surinamers daarentegen blijken minder effect te ervaren van relatieve sociale reproductie ten opzichte van Bakra's. De 2^e generatie Surinamers zijn nagenoeg even sociaal mobiel als de Bakra's ($B=,000$; $t=0$). Dit gaat tegen de verwachting in.

De hypothesen die met behulp van de resultaten uit Tabel 4 en Tabel 5 getoetst kunnen worden, staan in Tabel 6 beknopt weergegeven met daarbij of de hypothese ondersteund (+) of weersproken (-) kan worden.

In Tabel 7 staan de resultaten van de vergelijking van het partiële effect van de beroepsstatus van de ouders op de beroepsstatus van hun kinderen (OD). In het eerste model is te zien dat vrouwen gemiddeld een hogere ISEI hebben dan mannen van 4,304 ($t=9,3$). Geboortjaar heeft een negatieve B-coëfficiënt van ,033, dit betekent dat mensen die later geboren zijn een lagere ISEI hebben. Dit effect is significant ($t=2$). Het is opvallend, maar heeft waarschijnlijk te maken met een leeftijdseffect. Naarmate mensen ouder worden neemt hun ISEI toe. De later geboren cohorten zijn in eerdere levensfasen, en hebben daarom een lagere ISEI. Een hogere beroepsstatus van ouders heeft tot gevolg dat de beroepsstatus van hun kinderen ook stijgt ($B=,329$; $t=25$).

Surisibs hebben gemiddeld een hogere beroepsstatus van 7,3 in vergelijking met de Surinamers in Suriname ($t=7,3$). De ISEI van gen1 is gemiddeld 4,659 hoger dan de ISEI van Surinamers in SR. En voor de 2^e generatie is het verschil 4,393 in hun voordeel ten opzichte van de Surinamers in SR ($t=3,1$).

In het tweede model zijn de interactietermen toegevoegd waarmee de relatieve sociale reproductie (en mobiliteit) vergeleken kan worden. De Surisibs ervaren ,046 minder effect van sociale reproductie dan de Surinamers in SR, maar dit effect is niet significant ($t=,9$). Gen1 is wel significant meer sociaal mobiel dan de Surinamers in SR ($B= -,154$; $t=3$). De 2^e generatie merkt ook minder effect van hun ouders beroepsstatus op hun eigen beroepsstatus, maar dit effect is (net) niet significant ($t=1,9$).

Vervolgens is in Model 3 opleidingsniveau toegevoegd aan de vergelijking en de interactietermen test het effect van het opleidingsniveau per groep. Het eerste dat opvalt is dat het effect van ouders ISEI op die van hun kinderen bijna halveert als opleidingsniveau wordt toegevoegd aan de vergelijking. Dit effect blijft ondanks de vermindering nog wel significant ($t=8,9$). Ook de effecten van geslacht en geboortjaar blijven significant na toevoeging van opleidingsniveau.

Verder is te zien dat het verschil in beroepsstatus niet meer significant is voor Gen2. Dit betekent dat de hogere beroepsstatus van Gen2 ten opzichte van de Surinamers in SR een gevolg is van een hoger opleidingsniveau van de 2^e generatie. Bij Gen1 verandert de directe overdracht van een significant positief effect ($B=10,5$; $t=4,8$) naar een significant negatief effect ($B=-10,1$; $t=3,3$). Dit betekent dus dat, wanneer er rekening wordt gehouden met het opleidingsniveau, dat Gen1 juist een lagere ISEI heeft dan de mensen in Suriname. Dus ook voor Gen1 geldt dat zij een hogere ISEI hebben, omdat ze hoger zijn opgeleid dan Surinamers in SR. Ook aan het interactie-effect is af te lezen dat opleidingsniveau het belangrijkste verschil is tussen Gen1 en Surinamers in SR wat betreft hun beroepspositie. Het effect is namelijk niet meer significant ($t=1$), en dat de 1^e generatie Surinamers in Nederland sociaal mobieler zijn, heeft dus te maken met hun opleidingsniveau. De

SuriSibs hebben na toevoeging van opleidingsniveau nog steeds een significant hogere beroepsstatus dan degenen in Suriname ($B=5,2$; $t=2,1$).

Het effect van opleidingsniveau op beroepsstatus is significant ($B=2,9$; $t=46,8$). Als dat per groep wordt bekeken is te zien dat Gen1 als enige significant verschilt van de mensen in Suriname. Voor elk niveau dat iemand uit Gen1 hoger is opgeleid, is zijn beroepsstatus ,695 hoger dan iemand in Suriname. Surisibs en Gen2 verschillen niet significant hierin met de Surinamers in SR. In Tabel 8 zijn de resultaten uit Tabel 7 toegepast op de relevante hypothesen.

In Tabel 9 is hetzelfde gedaan als in Tabel 7, alleen worden hier de Surinamers in NL vergeleken met Bakra's. In Model 1 is te zien dat mannen een hogere beroepsstatus hebben dan vrouwen en dat mensen die eerder geboren zijn een hogere beroepsstatus hebben dan de cohorten die later geboren zijn. Hier is weer sprake van het eerder genoemde leeftijdseffect.

Het effect van directe overdracht is significant ($B=,28$; $t=69$). De SuriSibs hebben een hogere beroepsstatus dan de Bakra's, dit verschil is niet significant ($t=1,9$). Gen1 en Gen2 hebben wel een lagere ISEI dan Bakra's, maar ook deze verschillen zijn niet significant.

In Model 2 met de interactie-effecten is te zien dat geen van de groepen Surinamers in NL significant verschilt van de Bakra's in relatieve sociale mobiliteit. De B-coëfficiënten bij Gen1 en Gen2 zijn wel negatief, dus het lijkt er wel op dat zij iets mobieler zijn dan Bakra's, maar de verschillen zijn dus niet significant.

In Model 3 is opleiding aan de vergelijking toegevoegd. Het gaat een sterk effect uit van opleiding op beroepsstatus ($b=3,5$; $t=156$). Het verschil in beroepsstatus tussen Bakra's en SuriSibs is groter geworden en verschilt nu wel significant ($t=6,5$). SuriSibs zouden gemiddeld een hogere ISEI hebben van 15,5 ten opzichte van Bakra's. Voor Gen1 verdwijnt het verschil bijna volledig ($t=0,0$). Bij Gen2 valt vooral op dat de richting van het effect verandert. Als er wordt gecontroleerd voor opleidingsniveau, scoren 2^e generatie Surinamers in NL 7,9 hoger qua ISEI dan Bakra's. Echter is dit effect niet significant ($t=1,6$). De sociale reproductie-effecten worden iets groter voor SuriSibs en iets kleiner voor Gen1 en Gen2. Maar deze effecten zijn verre van significant.

Kijkend naar de interactietermen met opleiding is te zien dat de SuriSibs significant minder effect ervaren van opleidingsniveau op beroepspositie in vergelijking met Bakra' ($B=-,776$; $t=3,4$). De 2^e generatie zou ook minder effect ervaren van opleiding op beroepsstatus, wat een ethnic penalty zou kunnen suggereren, echter is dit effect niet significant ($t=1,3$). In Tabel 10 zijn de laatste hypothesen beknopt weergegeven die aan de hand van Tabel 9 getoetst konden worden.

Conclusies

De probleemstelling van dit onderzoek luidde: Heeft migratie van Suriname naar Nederland geleid tot meer sociale mobiliteit? Dit is een tweeledige vraag waarbij het in eerste instantie gaat om de vraag naar structurele sociale mobiliteit: is de gemiddelde beroepspositie verbeterd ten opzichte van ouders? En ten tweede om de vraag naar relatieve sociale mobiliteit: in hoeverre beïnvloedt de beroepspositie van ouders de beroepspositie van hun kinderen?

De groep waar de probleemstelling betrekking op heeft zijn de Surinamers in Nederland. Om wat zinvols te kunnen zeggen over deze groep, worden ze vergeleken met (A) de inwoners van

Suriname (=herkomstland) en (B) de inwoners van Nederland (=bestemmingsland). Verder moet er een onderscheid gemaakt worden binnen Surinamers in NL. De 1^e en 2^e generatie Surinamers in NL verschillen namelijk van elkaar in het statusverwervingsproces.

Aan de hand van de volgende vergelijkingsgroepen zal de probleemstelling beantwoord worden:

1. De 1^e generatie Surinamers in NL met de Surinamers in SR
2. De 1^e generatie Surinamers met Bakra's
3. De 2^e generatie Surinamers in NL met de Surinamers in SR
4. De 2^e generatie Surinamers met Bakra's.

1e generatie Surinamers in NL – Surinamers in SR

De mensen die vanuit Suriname gemigreerd zijn deden dit vaak met het oog op een betere toekomst in Nederland. Allereerst worden daarom de Surinaamse migranten vergeleken met de Surinamers die in Suriname gebleven zijn. Uit de resultaten blijkt dat de Surinamers in NL een hogere sociale positie hebben dan Surinamers in SR. Er is dus sprake van (structurele) sociale stijging voor de 1^e generatie Surinamers ten opzichte van de Surinamers in SR.

Wat betreft de invloed van de beroepspositie van ouders op de beroepspositie van hun kinderen blijkt dat de migratie meer relatieve mobiliteit heeft veroorzaakt. De 1^e generatie (zowel Gen1 als SuriSib) merkt minder effect van sociale reproductie dan de Surinamers in SR. Dit heeft er waarschijnlijk mee te maken dat de ouders van de migranten zelf (in veel gevallen) in Suriname zijn en ze hebben vanuit daar ze weinig invloed op het statusverwervingsproces van hun kinderen in Nederland.

1^e generatie Surinamers in NL – Bakra's

De migranten hebben een betere positie verworven dan degenen die in Suriname zijn achtergebleven. Maar aangekomen in Nederland is het vervolgens interessant om te kijken hoe het zit met de sociale positie in vergelijking met de Nederlandse bevolking. De 1^e generatie Surinamers in NL zijn lager opgeleid dan Bakra's. Qua beroepspositie is het verschil tussen deze twee groepen minder duidelijk. In de steekproef zijn er twee groepen die staan voor 1^e generatie Surinamers in NL, namelijk: SuriSib en Gen1. Gen1 heeft een lagere beroepspositie dan Bakra's, terwijl de SuriSibs een hogere ISEI hebben Bakra's. De reden dat de SuriSibs zo een hoge beroepspositie hebben, kan te maken hebben dat het gaat om proxy-informatie die via een sibling verkregen is. Het is goed mogelijk dat de sibling in SR de beroepspositie van zijn of haar siblings in NL (bewust of door gebrek aan kennis) hoger ingeschat dan het daadwerkelijk is. Desalniettemin is het lastig om hier een eenduidige conclusie over te trekken.

De 1^e generatie Surinamers blijken op het gebied van educatie sociaal mobieler dan Bakra's. Wat betreft beroepspositie zijn er geen significante verschillen tussen deze twee groepen.

2^e generatie Surinamers in NL – Surinamers in SR

De Surinaamse migranten die naar Nederland zijn vertrokken wilden naast een betere toekomst voor zichzelf ook een betere toekomst voor hun kinderen. Kinderen van migranten die in Nederland zijn geboren zijn 2^e generatie. Het is dus ook interessant om deze groep te vergelijken met de mensen in

Suriname. Zowel qua opleidingsniveau als beroepspositie scoort de 2^e generatie hoger dan de Surinamers in SR. Er is dus sprake van sociale stijging.

Op het gebied van opleiding is de 2^e generatie significant mobieler dan Surinamers in SR. Qua beroepspositie lijkt de 2^e generatie minder effect te ervaren van sociale reproductie dan het geval is voor mensen in Suriname, alleen is dit effect (net) niet significant ($t=1,9$).

2^e generatie Surinamers in NL – Bakra's

Tot slot de conclusies voor de vergelijking tussen de 2^e generatie Surinamers in NL en Bakra's. De 2^e generatie heeft gemiddeld een hogere opleidingsniveau dan de Bakra's. De gemiddelde ISEI van de 2^e generatie is echter wel lager in vergelijking met Bakra's. Dat het opleidingsniveau van de 2^e generatie hoger ligt, maar hun beroepspositie lager, kan duiden op een "ethnic penalty". Etniciteit zou de reden kunnen zijn waarom 2^e generatie Surinamers een minder hoge beroepsstatus verwerven dan Bakra's met dezelfde opleidingsniveau. Deze verschillen in het gemiddelde opleidings- en beroepsniveau kunnen een aanwijzing zijn dat er misschien sprake is van een ethnic penalty, maar het is niet een harde conclusie dat direct uit dit onderzoek volgt. De in de analyse gevonden verschillen in opleidings- en beroepsniveau tussen Bakra's en 2^e generatie Surinamers in NL zijn namelijk niet significant.

Op de vraag hoe 2^e generatie Surinamers verschillen van Bakra's wat betreft relatieve sociale mobiliteit, kan geconcludeerd worden dat de 2^e generatie minder invloed van hun ouders beroepsstatus ervaart op hun opleidingsniveau. Op het gebied van beroepspositie zijn er geen significante verschillen gevonden tussen deze twee groepen.

Discussie

Bij de resultaten van dit onderzoek moeten een aantal kanttekeningen geplaatst worden. Ten eerste over de gebruikte data. De data die gebruikt is heel heterogeen. De gebruikte selectie van ISMF-NL bestaat uit 37 surveys. De meeste van deze surveys zijn niet afgenomen met het oog op stratificatie-onderzoek. De beroepen en opleidingsniveaus zijn op vele verschillende manieren gemeten. Variabelen voor beroepen en opleiding zijn geharmoniseerd, maar door heterogeniteit in de metingen, is het niet mogelijk daar een optimaal resultaat uit te krijgen.

Hetzelfde geldt voor de Surinamers uit ISMF-NL. De manier waarop dat gemeten is was verschillend, soms via geboorteland en soms via een directe vraag. Daardoor zijn de groepen die geanalyseerd zijn, niet geheel zuiver. Er zaten ongetwijfeld 2^e generatie Surinamer in de groep van 1^e generatie. Net als dat er in de groep Bakra's ook mensen met een migratieachtergrond zaten. De groepen zijn zo homogeen mogelijk gemaakt, maar zuiver zijn ze niet.

Voor bepaalde verwachtingen was het ook van belang te weten waar een diploma behaald is, deze data ontbrak ook voor het overgrote deel van de migranten.

De reden om ondanks de beperkingen deze data te gebruiken voor dit onderzoek, is dat er momenteel geen survey grootschalige survey is (voor Nederland) waarin zowel sociale mobiliteitsvariabelen zitten als vragen naar etnische achtergrond. Op deze manier is het wel in ieder geval mogelijk geweest om de sociale mobiliteit te onderzoeken van Surinamers in Nederland. Het

zou voor vervolgonderzoek naar sociale mobiliteit van Surinamers in Nederland heel erg helpen als er homogene data zou zijn.

Een andere kritiekpunt van dit onderzoek is dat er met de Surinaamse data geen rekening is gehouden met familie-effecten. Er is data over respondenten en hun siblings. De siblings zijn in dit onderzoek als aparte groep geanalyseerd. Dat heeft zeker waarde, alleen kan je met het origin-of-migration design, die een aantal Surinaamse surveys hadden, een familiesituatie met betrekking tot migratie, veel specifiek in kaart brengen dan nu gedaan is. Dit is iets waar vervolgonderzoek naar gedaan kan worden.

Literatuur

Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS). (2014). *Resultaten Achtste (8e) Volks- en Woningtelling In SURINAME (Volume II – versie 2) Onderwijs, Werkgelegenheid en Vervoer Vruchtbaarheid en Sterfte Gezondheid en Sport*. Paramaribo. Retrieved from https://unstats.un.org/unsd/demographic/sources/census/wphc/Suriname/SUR-Census2012-vol2_2014-01.pdf

Blau, P. M., & Duncan, O. D. (1967). *The American occupational structure*. New York: Wiley.

Breen, R., & Jonsson, J. O. (2005). Inequality Of Opportunity In Comparative Perspective: Recent Research on Educational Attainment and Social Mobility. *Annual Review of Sociology*, 31, 223–243. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.31.041304.122232>

CBS (2019a) Generatie, geslacht, leeftijd, migratieachtergrond.
<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/37325/table?ts=1555257537004>

CBS (2019b) Wat verstaat het CBS onder een allochtoon?
<https://www.cbs.nl/nlnl/faq/specifiek/wat-verstaat-het-cbs-onder-een-allochtoon->

Dagevos, J., & Odé, A. (1999). Hoger opgeleide allochtonen op de arbeidsmarkt. *Tijdschrift Voor Arbeidsvraagstukken*, 15(4), 359–372.

Erikson, Robert. 1996. “Explaining Change in Educational Inequality—Economic Security and School Reforms.” Pp. 96-112. *Can Education Be Equalized? The Swedish Case in Comparative Perspective*. Robert Erikson and Jan O. Jonsson, editors. Westview Press.

Feliciano, C. (2005). Does Selective Migration Matter? Explaining Ethnic Disparities in Educational Attainment among Immigrants’ Children. *International Migration Review*, 39(4), 841–871.

Ganzeboom, H. B. G., De Graaf, P., & Treiman, D. J. (1992). A Standard International Socio-Economic Occupational Status Index of Occupational Status. *Social Science Research*, 21(1), 1–56.

Ganzeboom, H.B.G.; Treiman, D.J. (2019) “international Stratification and Mobility File: Harmonized Extract Files” [Machine readable data file]. Version 2019/05/17, obtained from Harry Ganzeboom. See: <http://www.harryganzeboom.nl/ISMF/index.htm>

Gijsbert, M., Huijnk, W., & Dagevos, J. (2012). *Jaarrapport integratie 2011*. Den Haag: SCP

- Guveli, A., Ganzeboom, H. B. G., Baykara-Krumme, H., Platt, L., Eroğlu, Ş., Spierings, N., ... Sozeri, E. K. (2017). 2,000 families: Identifying the research potential of an origins-of-migration study. *Ethnic and Racial Studies*, 40(14), 2558–2576. <https://doi.org/10.1080/01419870.2016.1234628>
- Heath, A. F., Rethon, C., & Kilpi, E. (2008). The Second Generation in Western Europe : Education , Unemployment , and Occupational Attainment. *Annual Review of Sociology*, 34, 211–235. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.34.040507.134728>
- Heath, A., & Brinbaum, Y. (2007). Explaining ethnic inequalities in educational attainment. *Ethnicities*, 7(3), 291–305. <https://doi.org/10.1177/1468796807080230>
- Heath, A., & Cheung, S. Y. (2006). *Ethnic penalties in the labour market : Employers and discrimination*. Leeds: Crown Copyright
- [International Labor Office \[ILO\] \(1969\), International Standard Classification of Occupations, revised edition 1968, International Labor Office, Geneva.](#)
- [International Labor Office \[ILO\] \(1990\), International Standard Classification of Occupations: ISCO–88, International Labor Office, Geneva.](#)
- Kalter, F., & Granato, N. (2002). Ethnic Minorities' Education and Occupational Attainment: The Case of Germany. *Arbeitspapiere - Mannheimer Zentrum Für Europäische Sozialforschung*, (58).
- Liem, P., & Veld, T. (2005). *De integratie van Surinamers: voortgang en stagnatie. De sociaal-economische en sociaal-culturele integratie van Surinamers in Nederland*. ISEO - Instituut voor Sociologisch-Economisch Onderzoek (Rotterdam).
- McClendon, M. J. (1977). Structural and Exchange Components of Vertical Mobility. *American Sociological Review*, 42(1), 56–74.
- Oudhof, K., & Harmsen, C. (2011). De maatschappelijke situatie van Surinaamse bevolkingsgroepen in Nederland. *Centraal Bureau Voor de Statistiek: Bevolkingstrends*, 59(2), 46–60.
- Rath, J. (2009). The Netherlands: A reluctant country of immigration. *Tijdschrift Voor Economische En Sociale Geografie*, 100(5), 674–681. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9663.2009.00579.x>
- Sieben, I., & De Graaf, P. M. (2001). Testing the modernization hypothesis and the socialist ideology hypothesis : a comparative sibling analysis of educational attainment and occupational status. *The British Journal of Sociology*, 3(52), 441–467. <https://doi.org/10.1080/00071310120071133>
- Snel, E., Pereira, S., & Hart, M. (2015). Sociale stijging of daling ? Beroepsmobiliteit van non-EU-migranten in Nederland , Noorwegen , Portugal en het Verenigd Koninkrijk. *Sociologie*, 11(3/4), 449–474.
- Van de Werfhorst, H. G., & Heath, A. (2018). Selectivity of Migration and the Educational Disadvantages of Second-Generation Immigrants in Ten Host Societies. *European Journal of Population*, 35(2), 347–378. <https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s10680-018-9484-2>
- Selectivity

- Van Niekerk, M. (2000). *De krekel en de mier: Fabels en feiten over maatschappelijke stijging van Creoolse en Hindoestaanse Surinamers in Nederland*. Amsterdam: Het Spinhuis. ISBN: 9055891681
- Van Tubergen, F., Maas, I., & Flap, H. (2004). The Economic Incorporation of Immigrants in 18 Western Societies: Origin, Destination, and Community Effects. *American Sociological Review*, 69(March), 704–727.
- Wennekers, A., Boelhouwer, J., Van Campen, C., & Bijl, R. (2018). *De sociale staat van Nederland*. Den Haag: SCP
- Wolbers, M., & Tolsma, J. (2010). De gevolgen van onderwijsexpansie voor sociale mobiliteit , de waarde van diploma ' s en het relatieve belang van opleiding in Nederland. *Tijdschrift Voor Sociologie*, 3–4, 239–259.
- Zuccotti, C. V. (2015). Do Parents Matter? Revisiting Ethnic Penalties in Occupation among Second Generation Ethnic Minorities in England and Wales. *Sociology*, 49(2), 229–251.
<https://doi.org/10.1177/0038038514540373>
- Zuccotti, C. V., Ganzeboom, H. B. G., & Guveli, A. (2015). Has Migration Been Beneficial for Migrants and Their Children? *International Migration Review*, 51(1), 97–126.
<https://doi.org/10.1111/imre.12219>

Tabellen

Tabel 1: Onderzoeksgroepen (variabele *migrant*)

Naam	Waarde	Omschrijving	Opmerking
Suri in SR	0	Surinamers in Suriname	Bevat respondenten, en via hun verkregen informatie over broers en zussen
SuriSib	1	Broers en zussen (siblings) van respondenten in Suriname, die zelf in Nederland wonen. Het zijn 1 ^e generatie Surinamer in NL uit de ISMF-SR.	Het betreft geen respondenten, maar proxy-informatie;
Gen1	2	Degenen uit ISMF-NL die geboren zijn in Suriname of aangegeven hebben van Surinaamse afkomst te zijn	Kan ook generatie 1.5 of 2 bevatten
Gen1.5	nvt	In Suriname geboren personen die 15 jaar of jonger waren bij migratie (naar Nederland)	Wordt niet als opzichzelfstaande groep geanalyseerd
Gen2	3	Personen die in Nederland geboren zijn, maar waarvan minimaal één van de ouders uit Suriname komt.	Inclusief generatie 1.5
Bakra	4	Nederlandse inwoners met een Nederlandse achtergrond	Kan ook Nederlanders met een migratieachtergrond bevatten

Tabel 2: Variabelen overzicht

Naam	Omschrijving	Range
Vrouw	Geslacht	0= man 1= vrouw
Geboortejaar	Geboortejaar (0= (het jaar) 1900)	1901-1999
FMISEI	Ouders beroepsstatus	9-89
Educyr	Opleidingsniveau in jaren	0-22
ISEI	Beroepsstatus	9-89

Tabel 3: Beschrijving Steekproef gemiddelden en standaarddeviaties

	Suri in SR	SuriSib	Gen1	Gen 1.5	Gen2	Bakra
% Vrouw	53%	50%	53%	53%	58%	51%
Geboortejaar	1970 (15,3)	1963 (13,13)	1959 (13,34)	1971 (9,16)	1973 (14,98)	1957 (16,40)
Opleidings- niveau	7,62 (3,96)	8,95 (3,78)	10,91 (3,42)	11,43 (3,08)	11,68 (3,31)	11,32 (3,27)
Beroepsstatus (ISEI)	38,57 (20,46)	48,58 (21,82)	45,45 (20,03)	45,34 (18,11)	46,95 (19,67)	47,37 (20,42)
Beroepsstatus ouders (FMISEI)	29,78 (17,28)	33,97 (18,99)	39,40 (19,33)	41,35 (20,11)	44,57 (19,71)	40,63 (19,82)
N (totaal)	11822	1153	631	59	238	78793
Gen1.5 wordt toegevoegd aan Gen2 bij de analyses						

Tabel 4: Analyse ouders beroepsstatus op opleiding Surinamers in SR en Surinamers in NL

	Model 1			Model 2		
	B	S.E.	t	B	S.E.	t
Constant	-95,0	4,77	19,9	-94,7	4,77	19,9
Vrouw	,295	,073	4,1	,295	,073	4,1
Geboortejaar	,051	,002	20,9	,051	,002	20,9
FMISEI	,078	,002	35,9	,078	,002	35,9
Suri in SR	0			0		
SuriSib	,934	,137	6,8	1,29	,276	4,7
Gen1	3,15	,160	19,7	4,72	,351	13,4
Gen2	2,92	,240	12,2	4,14	,581	7,1
SuriSib*FMISEI				-,011	,007	1,5
Gen1*FMISEI				-,041	,008	5,0
Gen2*FMISEI				-,028	,012	2,3
Adj.R ²		,197			,198	
N			9542			

B is statistisch significant (P < .05, tweezijdig) als |t| > 1.96.

Tabel 5: Analyse ouders beroepsstatus op opleiding; Bakra's en Surinamers in NL

	Model 1			Model 2		
	B	S.E.	t	B	S.E.	t
Constant	-73,8	1,40	52,8	-73,8	1,40	52,8
Vrouw	-,412	,023	18,0	-,411	,023	18,0
Geboortejaar	,043	,001	59,5	,043	,001	59,5
FMISEI	,052	,001	89,9	,052	,001	89,6
Bakra's	0			0		
SuriSib	-2,62	,113	23,2	-3,15	,230	13,7
Gen1	-,328	,130	2,5	,239	,295	,8
Gen2	-,275	,202	1,4	-,291	,495	,6
SuriSib*FMISEI				,015	,006	2,7
Gen1*FMISEI				-,015	,007	2,1
Gen2*FMISEI				,000	,010	,0
Adj.R ²		,167			,167	
N			68861			

B is statistisch significant (P < .05, tweezijdig) als |t| > 1.96.

Tabel 6: Hypothesetoetsing a.d.h.v. Tabel 2 en Tabel 3

Hypothese	Inhoud	Resultaat
H1b	Gen1 mobieler tov Suri SR	+
H2b	Gen1 mobieler tov Bakra's	++
H3b	Gen2 mobieler tov Suri SR	+
H4b	Gen2 mobieler tov Bakra's	-

*= Significant effect voor Gen1, maar geen sig. effect voor de SuriSibs

**= Significant effect voor Gen1, maar omgekeerd (significant) effect voor Surisibs

Tabel 7: Analyse ouders beroepsstatus op beroepsstatus; Suri's in SR en Surinamers in NL

	Model 1			Model 2			Model 3		
	B	S.E.	t	B	S.E.	t	B	S.E.	t
Constant	29,2	1,19	24,5	28,7	1,20	23,9	20,4	1,05	19,4
Vrouw	4,30	,461	9,3	4,32	,460	9,4	2,12	,399	5,3
Geboortejaar	-,033	,016	2,0	-,035	,016	2,1	-,133	,014	9,3
FMISEI	,329	,013	24,7	,349	,015	23,8	,120	,014	8,9
Suri's in SU	0			0			0		
SuriSib	7,31	1,00	7,3	8,84	2,13	4,1	5,23	2,49	2,1
Gen1	4,66	,976	4,8	10,5	2,20	4,8	-10,1	3,08	3,3
Gen2	4,39	1,42	3,1	10,3	3,47	3,0	-2,59	4,96	,5
SuriSib*FMISEI				-,046	,053	,9	,006	,048	,1
Gen1*FMISEI				-,154	,051	3,0	-,046	,045	1,0
Gen2*FMISEI				-,138	,072	1,9	-,066	,066	1,0
Opleidingsniveau							2,86	,061	46,8
Surisib*opleiding							-,150	,243	,6
Gen1*opleiding							,695	,247	2,8
Gen2*opleiding							,140	,410	,3
Adj.R²		,109			,110			,343	
N					7311				

B is statistisch significant ($P < .05$, tweezijdig) als $|t| > 1.96$.

Tabel 8: Hypothesetoetsing a.d.h.v. Tabel 5

Hypothese	inhoud	Resultaat
H1a	Gen1 sociaal mobieler	+
H1c	Gen1: minder effect van opleiding op ISEI	-
H3a	Gen2 sociaal mobieler	-
H3c	Gen2: minder effect van opleiding op ISEI	-

*alle hypothesen zijn in vergelijking met Surinamers in Suriname

Tabel 9: Analyse ouders beroepsstatus op beroepsstatus; Bakra's en Suri's in NL

	Model 1			Model 2			Model 3		
	B	S.E.	 t 	B	S.E.	 t 	B	S.E.	 t
Constant	39,0	,340	114,9	39,0	,340	114,6	12,8	,333	38,5
Vrouw	-1,38	,160	8,6	-1,38	,160	8,6	-,305	,135	2,3
Geboortejaar	-,025	,005	4,9	-,025	,005	4,9	-,158	,004	35,6
FMISEI	,280	,004	69,0	,281	,004	68,6	,095	,004	26,1
Bakra's	0			0			0		
SuriSib	1,85	,966	1,9	1,12	2,07	0,5	15,5	2,39	6,5
Gen1	-,781	,928	0,8	2,17	2,14	1,0	-,095	2,98	,0
Gen2	-,589	1,39	0,4	2,14	3,43	0,6	7,87	4,84	1,6
SuriSib*FMISEI				,020	,051	0,4	,030	,046	,7
Gen1*FMISEI				-,076	,049	1,5	-,016	,043	,4
Gen2*FMISEI				-,062	,071	0,9	-,038	,063	,6
Opleidingsniveau							3,52	,023	155,8
Surisib*opleiding							-,776	,232	3,4
Gen1*opleiding							,055	,236	,2
Gen2*opleiding							-,500	,399	1,3
Adj.R²		,074			,074			,341	
N					60813				

B is statistisch significant ($P < .05$, tweezijdig) als $|t| > 1.96$.

Tabel 10: Hypothesetoetsing a.d.h.v. Tabel 9

Hypothese	Inhoud	Resultaat
H2a	Gen1 sociaal mobieler	-
H2c	Gen1: minder effect opleiding op ISEI	-
H4a	Gen2 sociaal mobieler	-
H4c	Gen2: minder effect opleiding op ISEI	-

*alle hypothesen zijn in vergelijking met autochtone Nederlanders

Syntax

GET

```
FILE='C:\Users\virin\OneDrive\Documenten\Datafiles\ISMF-NL\2019-06-29\NetSur_all.sav'.
```

```
freq study.
```

```
means female www by study.
```

```
weight by www.
```

```
means female www by study.
```

```
* freq all.
```

```
* desc all.
```

```
*****var Migrant aanmaken met alle  
respondenten*****
```

```
freq migrant.
```

```
rename vars (migrant = migrantx).
```

```
freq migrantx.
```

```
cross migrantx by study.
```

```
freq study.
```

```
recode study ("sur2018"=0) ("sur2015"=0) ("sur2009i"=0) into  
migrantx.
```

```
freq migrantx.
```

```
cross migrantx by study.
```

```
recode migrantx (0=0) (1=1) into Migrant.
```

```
add value labels Migrant
```

```
(0) Suri in Suriname
```

```
(1) SuriSib in Nederland
```

```
(2) 1e gen Suri in NL
```

```
(3) Gen 1.5 in NL
```

```
(4) 2e gen Suri in NL
```

```
(5) Bakra
```

```
freq migrant.
```

```
**gen1 tevoegen aan Migrant**
```

```
freq rsuri.
```

```
recode rsuri (1=2) (0=5) into migrant.
```

```
freq migrant.
```

```

****2e generatie aanmaken in Migrant*****
freq msuri fsuri rsuri.
cross fsuri by msuri by rsuri.
count fmsuri= fsuri msuri (1).
freq fmsuri.
recode fmsuri (1=1) (2=1) (0=0) into FMsuria.
freq fmsuria.
cross fmsuria by rsuri.
count SURI2= rsuri (0) fmsuria (1).
freq suri2.
recode suri2 (2=4) into Migrant.
freq migrant.

*****generatie 1.5 maken en toevoegen aan
Migrant*****
freq agemig.
cross agemig by study.
cross yearmig by study.
recode agemig (low thru 15 = 1) (else=0) into gen1.5.
freq gen1.5.
cross gen1.5 by migrant.
count SU1.5= gen1.5 (1) migrant (2).
freq sul1.5.
recode sul1.5 (2=3) into Migrant.
freq migrant.

*****mensen met migratieleeftijd die geen suri's zijn als
missing coderenn in Migrant*****
count allo=agemig (lo thru hi) migrant (5).
freq allo.
recode allo (2=sysmis) into migrant.
freq migrant.

*****geboortjaar maken.*****
freq year age.
recode age (99=sysmis) (lo thru 18=sysmis) (else=copy) into agex.
freq agex.
compute birthyr= (year-agex).

```

```

freq birthyr.
desc birthyr.
compute Byr= (birthyr-1900).
freq byr.
*****fmisei maken*****
corr fisei misei.
sort cases by migrant.
split file by migrant.
corr fisei misei.
split file off.
compute FMISEI= mean (fisei, misei).
freq fmisei.
desc fisei misei fmisei.
*****beschrijvende tabel*****
sort cases by migrant.
split file by migrant.
desc migrant female birthyr educyr isei fmisei.
split file off.
*****gen1.5 bij gen 2 voegen*****
recode migrant (4=3) (5=4) (else= copy).
add value labels Migrant
  (0) Suri in SR
  (1) SuriSib in NL
  (2) 1e gen Suri in NL
  (3) 2e Gen Suri in NL
  (4) Bakra.
freq migrant.
****beschrijvende tabel****
sort cases by migrant.
split file by migrant.
desc migrant female birthyr educyr isei fmisei.
split file off.
*****dummys maken per groep Suri's in NL*****
do if (migrant ge 0 and migrant le 3).

```

```

recode migrant (1=1) (else=0) into Surisib.
recode migrant (2=1) (else=0) into Gen1.
recode migrant (3=1) (else=0) into Gen2.
end if.

freq surisib gen1 gen2.

do if (migrant ge 1 and migrant le 4).
recode migrant (1=1) (else=0) into SurisibNL.
recode migrant (2=1) (else=0) into Gen1NL.
recode migrant (3=1) (else=0) into Gen2NL.
end if.

freq surisibnl gen1nl gen2nl.

*****interacties maken*****

compute Surisib_FMISEI= (Surisib*FMISEI).
compute Gen1_FMISEI= (Gen1*FMISEI).
compute Gen2_FMISEI= (Gen2*FMISEI).
compute SurisibNL_FMISEI= (Surisibnl*FMISEI).
compute Gen1NL_FMISEI= (gen1nl*FMISEI).
compute Gen2NL_FMISEI= (gen2nl*FMISEI).

*****regressie Suri in SU OE*****

regr dep=educyr/ enter= female byr fmisei surisib gen1 gen2 / enter=
surisib_fmisei gen1_fmisei gen2_fmisei.

regr dep=educyr/ enter= female byr fmisei surisibnl gen1nl gen2nl /
enter= surisibnl_fmisei gen1nl_fmisei gen2nl_fmisei.

*****regressies OD en ED in 1 model*****

**interacties Educyr*****

compute Surisib_EDUC= (Surisib*EDUCYR).
compute Gen1_EDUC= (Gen1*EDUCYR).
compute Gen2_EDUC= (Gen2*EDUCYR).
compute SurisibNL_EDUC= (Surisibnl*EDUCYR).
compute Gen1NL_EDUC= (gen1nl*EDUCYR).
compute Gen2NL_EDUC= (gen2nl*EDUCYR).

***vergelijking met SURis in SU***

regr dep=isei/ enter= female byr fmisei surisib gen1 gen2/ enter=
Surisib_fmisei gen1_fmisei gen2_fmisei / enter=educyr/ enter=
surisib_educ gen1_educ gen2_educ.

***vergelijking met Bakra's***

```

```
regr dep=isei/ enter= female byr fmisei surisibnl gen1nl gen2nl/  
enter=Surisibnl_fmisei gen1nl_fmisei gen2nl_fmisei / enter= educyr  
surisibnl_educ gen1nl_educ gen2nl_educ.
```